

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

67 ÅRGANG

6. JANUAR 1955

A V I N N H O L D E T : NR.
DET STORE ÅRSPROGRAM - DET Å BLI FRELST OG DET 1
Å BLI HELLIGGJORT - KIRKENS UTPOST MOT NORD -
RELIGIØS OG PROFAN MUSIKK - BLIKK PÅ TIDEN 2
- LITTERATUR - NOTISER - UTENLANDSREPORTASJE
NESTE NUMMER KOMMER 20. JANUAR 1955

VÅRE KIRKER Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61.
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87.)
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.30: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.
Kl. 19: Aftenmesse.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 9.30: Stille messe m. fransk preken.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 38 02 87.
Kl. 9.30: Høymesse.

Vår Frue Villas kapell,
Ullernchaussen 52, Smestad (Montebello).
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

Lunden kapell, Trondheimsv. 309.
Tlf. 37 78 68.
Kl. 8.15: Høymesse.

ARENDAL:

St. Fransiskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

ERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8: Stille messe.
Kl. 10.30: Høymesse.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 23 751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

LILLESTRØM:

St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 50 793.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

STABEKK:

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25 534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1.
Soknepresten, tlf. 12 238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 9. JANUAR: Feiring av Herrens Åpenbaringsfest — Epifani. Ep. Is. 60, 1—6.
Ev. Mat. 2, 1—12. **Mandag, tirsdag og onsdag:** I oktaven for Herrens Åp.fest. **Torsdag:**
Oktavdagen. **Fredag:** Hilarius, biskop, bekj., kirkelærer. **Lørdag:** Paul, den første eremitt.

SØNDAG 16. JANUAR: 2. søndag etter Herrens Åpenbaringsfest. Ep. Rom. 12, 6—16.
Ev. Joh. 2, 1—11. **Mandag:** Antonius, abbed. **Tirsdag:** Apostelen Peters bispestol i Rom.
Onsdag: Marius, Martha og medmartyrer. **Torsdag:** Fabian, pave, og Sebastian, martyrer.
Fredag: Agnes, jomfru, mart. **Lørdag:** Vincent og Anastasius, martyrer.

SØNDAG 23. JANUAR: 3. søndag etter Herrens Åpenbaringsfest. Ep. Rom. 12, 16—21.
Ev. Matt. 8, 1—13.

ST. OLAV

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersv. 5,
Oslo. Telefon 42 37 43. Kl. 9—16. Mandag,
lørdag: Kl. 9—13.
Abonnementspris: Kr. 15.00 pr. år; for utlandet
+ porto kr. 2.40. Girokonto nr. 15986.
Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på et-
hvert postkontor.
Annonser må være innsendt innen onsdag aften
ukene før utgivelsesdatoen (angitt på 1. om-
slagsside).

FORHØYELSE

AV KONTINGENTEN

Grunnet de sterkt økede driftsom-
kostninger er vi nødsaget til å for-
høye kontingenten fra 1. jan. 1955
med kr. 3.00 pr. år — altså fra
kr. 15.00 til kr. 18.00.

Godt Nyttår!

**FREDRIKSTAD BLIK- &
METALVAREFABRIK**

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
og metallvarer av enhver slags -
Jernfat i alle størrelser og for et-
hvert øyemed - Isenkramartikler
Elektrisk og Autogensveising
Stanseartikler

HELENE ANDRESEN

Kjøtt- og pølsevarer

Fredrikstad
Tlf. 2031

Er Deres familie tilstrekkelig trygget?
Hos oss får De den forsikringsform
De har behov for

Gulli & Rokk

Assurans

Stortingsgt. 22
Sentralbord 33 44 00
OSLO

FYRINGSOLJE

brukes av

Bispegården
St. Josefs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd.
St. Dominikus kirke. } Oslo
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem
Sta. Katarinahjemmet.
St. Pauls Kirke }
Moderhuset } Bergen
Florida Sykehus }
Øyenklinikken }
St. Josefs Hospital, Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.

*

Ved bestilling av olje: Oslo 68 34 66
Service: Oslo 56 35 92

Det store årsprogram

Biskop dr. Mangers's nyttårs-hilsen

Ennå et par flyktige øyeblikk og menneskene trykker hverandre i hånden og ønsker hverandre et godt nytt år. Vi vil ikke dvele lenge ved det året som nå må vike plassen for et nytt. Det har vært et hellig år, et Maria-år, og det hadde til mål å føre menneskene tilbake til det rette forhold til Gud og til hverandre. Det står nå bare igjen til oss å spørre om det har nådd sitt mål i oss selv, takke Gud for alle gode gaver han har gitt oss, og å be ham om tilgivelse for våre feil og forsømmelser, for så resolutt å tre inn i det nye året og ta fatt på de oppgaver det stiller til oss.

*

Vår hellige Kirke skriver navnet Jesus over hvert nytt år, også over året 1955. Dette navn er et program, Guds program for verden. Og Guds program for verden er ikke noe annet enn hans egen forherligelse og menneskenes moralske og også kulturelle fullendelse.

Det er av aller største viktighet at vi trer inn i det nye år med det rette sinnelag og den rette holdning. Hvert års begynnelse er hyllet inn i et hemmelighetsfullt mørke, men vi vet at det stiller oss foran store oppgaver og avgjøringer som vi en gang må stå til ansvar for overfor Gud. Og når vi lar navnet Jesus lyse over alle hendinger og over alle våre tiltak, da kan vi aldri forville oss i mørket, men føle oss trygge på vår livsveg.

I Jesu navn gikk apostlene ut i verden for å forkynde det glade budskap. I Jesu navn sto de foran domstolene og ble fylt av glede over å kunne lide for dette navns skyld. I katakombenes mørke ble Jesu navn hvisket fra munn til munn, og det ga lys og styrke til de kristne som måtte gjemme seg der som jaget vilt. I fengslene gjorde det lenkene attråverdige eller iallfall mindre følbare. Utallige ganger blandet det seg med løvenes brøl i arenaen og ga seierspalmen. Dette navn var løsenet over alt der de kristne skred fram til martyriet og alltid ga dem kraft og mot til bekjennelse og utholdenhet i kampen og i døden. I Jesu navn lider og strider og seirer også i dag utallige forfulgte kristne i «taushetens Kirke», bak jernteppet.

I Jesu navn må også vi gå inn i det nye året. Helt fra årets begynnelse av holder Kirken fram for oss det som er viktig og vesentlig i menneskelivet: programmet som ligger i Jesu navn. Realiseringen av dette program, Guds forherligelse og menneskets

fullendelse, er tidens krav mer enn noe annet. Det er summen av alle andre krav, det eneste som sluttelig er av avgjørende betydning.

Det som i alminnelighet beveger og opptar sinnene og gemyttene, som fyller avisenes spalter og som ofte får en til å holde pusten, ser ikke ut til å gjøre så veldig inntrykk på Kirken. Det som opptar Kirken er Guds ære og menneskenes evige frelse. Det er det som er det viktigste, det vesentlige, og det er det som Kirken vil legge oss på sjel og sinn i begynnelsen av året. Alt det andre har betydning og er viktig bare i den grad som det hjelper oss fram til dette store mål.

Viktig og vesentlig er at vi går med Gud inn i året og at vi med ham skrider fram gjennom året. At vi møter ham på vår vei og ikke går forbi uten å se eller ville se ham.

Viktig er det at vi ikke lar oss dære av de vitenskapelige og tekniske framskritt og ikke blindt stoler på de menneskelige innretninger og sikkerhetsforanstaltninger, men at vi forstår at alle menneskelige oppfinnelser, forholdsregler og beredskapsforføyninger bare da er holdbare og kan gi oss trygghet, når de er bygget på et evig fundament og peker fram mot Gud, mot evigheten.

Viktig er det at vi i verdens sjeleløse kav og jag frelser vår sjel, at vi ikke lar oss beruse av den hule glans og tomme lek av de jordiske ting, men at vi lever slik at vi en dag kan bestå for den evige Guds domstol.

*

Kristus selv har sammenfattet Guds program i disse ord: «Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av hele ditt sinn . . . , og du skal elske din neste som deg selv. I disse to bud henger hele loven og profetene.» Det vil si: disse to bud er verdens hengsler, verdens grunn-søyler. Rokkes det ved dem, da vakler jorden og det blir uorden og kaos.

Realiseringen av dette program er alle tiders største og viktigste krav, også i vår tid, også for året 1955. Hele samfunnsordningen, både den politiske og sosiale og internasjonale, hviler på dette grunnlag. Det er menneskerettens og folkerettens Magna Charta. Det er nøklen til løsningen av alle de spørsmål som opptar vår tids mennesker: nøklen til å stifte fred mellom folkene, til å forsone Øst og Vest, til å slukke de farlige internasjonale ildtrusler, til

Om det å bli frelst og det å bli helliggjort

Av cand. jur. Edvard D. Vogt

Holdt over Vatikanets Radio 22/12 1954.

Først vil jeg takke de av lytterne som har skrevet hit med kommentarer og med forslag for de kommende sendinger. Det viser seg dessverre at lytterforholdene ikke alltid er like gode. Helt tilfredsstillende vil nok forholdene ikke bli før enn om ca. 2 år, når Vatikanets nye radiostasjon blir innviet. Denne blir 5 ganger sterkere enn den nåværende. De fleste av dem som har skrevet har imidlertid vært heldigere og har hatt uforstyrret mottaking. Så på grunnlag av deres mere oppmuntrende erfaringer vil vi forsøke en stund til om ikke disse sendinger tross avstanden kan oppfylle sin hensikt. Selve spørsmålet om hvordan de skal legges an er på ingen måte løst. Meget tilfeldige grunner, vesentlig den at jeg for tiden bor her nede, har gjort at nettopp jeg har fått ansvar for disse sendingene.

Et viktig forhold vi må ta i betraktning ved en diskusjon av programmulighetene er selvsagt det at vi bare sender en gang i måneden. Dette utelukker jo en mer umiddelbar nyhetsservice. En har jo her nede kontakt med meget interessant nyhetsstoff som ikke blir dekket av de hjemlige aviser. Heldigvis blir en del av dette nå gjort tilgjengelig for dem som er interessert, i en særlig avdeling av St. Olav.

Andre forslag vi har mottatt er å kommentere den pågående kulturdebatt og religiøse debatt hjemme i Norge. Det gjøres nok best på stedet. Også her tilfredsstillende St. Olav behovet, særlig i spalten: Blikk på tiden. Andre forslag vi har mottatt og som vi etter evne gjerne ville realisere er å orientere om de store linjer i begivenhetene innen Kirken: om f. eks. det nye og mere realistiske grunnlag for arbeiderprestenes fortsatte arbeid; om Kirkens stilling i misjonslandene, hvor utviklingen i de siste ti—tyve år har vært rivende, både hva den kvantitative innsats og hva metodene og utdannelsen av innfødte prester og biskoper angår. Andre emner som er foreslått, er Kristendommens situasjon i Italia, særlig i forhold til kommunistenes storstilte angrep på det italienske samfunnsnivå. Når vi imidlertid halvt om halvt har besluttet å la dette kronikkstoffet hvile i det stakkars lille månedlige kvarter ved mikrofonen, da er det nettopp fordi vi synes vi burde bruke det til noe som norske aviser ikke kan gi: nemlig en personlig samtale om de ting som angår

oss mer direkte, som ikke er tidsbestemte, men som har evig betydning. Det skjer mangt og meget i denne verden som det kunne være interessant å bli kjent med og vise men kan forstå hver enkelt av disse begivenheter og fortolke dem slik at de evige sannheter de peker til blir åpenbart. Det beklagelige i dette tilfelle er bare det at den som sitter ved mikrofonen ikke er meget av en vismann, — og da kanskje heller ikke alle lytterne er det, så tror jeg at vi heller burde legge vår samtale an på et enklere plan og tale i all enfoldighet om de ting som angår oss alle personlig, det vil si de religiøse og moralske spørsmål.

Vatikanets Radio er jo først og fremst en Kirkelig radiostasjon hvilket betyr at den skulle være et middel til å gi mennesker del i de sannheter Gud har åpenbart. Meldinger om Kirkens humanitære aktiviteter, om dens tallose skoler, universiteter, sykehus og guttebyer og om dens kamp for å kreve sin rett til å preke evangeliet i landene under kommuniststyret, kan tjene denne misjon. Når det imidlertid kommer til stykket så er det ikke disse fjerne ting som betyr noe i mitt og ditt forhold til det som er sant og godt. Det er mange ting å glede seg over i Kirkens liv i dag og der er også noen ting å gråte over, — slik det også var det i Kirkens liv i forgangne århundrer, og slik det for den saks skyld var det i selve St. Peters eget liv. Spørsmålet for meg er og blir imidlertid mitt eget livs karakter, slik spørsmålet for deg er ditt liv.

En av de erkjennelser som har betydd meget for meg selv i mitt religiøse liv er forståelsen av at det er en forskjell mellom det å bli frelst og det å bli helliggjort. Så hvorfor ikke tale litt om det? Jeg vil særlig dvele litt ved det lys erkjennelsen av denne forskjellen kaster over spørsmålet om hva religion innerst inne er. Enten en forkaster religionen eller søker den, hender det ofte at vi arbeider med en altfor snever idé om hva religion er.

å løse arbeids- og eiendomsspørsmålene, til å sikre mindretallenes rettigheter og de ubemidledes levevilkår.

Nylig skrev en av våre filosofiprofessorer hånlig om det han mener skal være en katolsk forfatters påstand: «Hvis vi bare alle blir katolikker, så blir det slutt på menneskets ondskap og på nazisme, på splid og kiv.»

Ja, — bortsett fra at det er utopi — er vi så naive eller, om en vil, fanatiske — til å tro fullt og fast at dersom alle mennesker var gode kristne som levde etter det program som Kristus har satt opp som fundament for alt menneskelig samkvem, da ville det herske varig fred og forståelse mellom menneskene og folkene.

Når vi ikke ydmykt tror på Gud og elsker ham mer enn alt annet, kan vi heller aldri få den rette forståelse for våre medmennesker og aldri komme i det rette forhold til dem og tingene. En humanisme som ikke er bygget på Gud i ydmyk tro og oppriktig kjærlighet, mangler fundament og må sluttelig utarte i egoisme og tyranni. «For den som ikke godtar Kristi lære, er makten alt,» har Nietzsche sagt, og hele historien beviser det.

Alle sosiale, politiske og økonomiske problemer er i siste instans teokratiske problemer, det vil si

at de må bli løst i Guds lys, etter det program Guds sønn har gitt menneskene, da han sa: «Du skal elske Herren din Gud av hele din sjel . . . og din neste som deg selv», for det er grunnvollen til hele menneskeordningen.

Det viktigste krav i det nye år er altså at vi elsker Gud, gjør Guds vilje, retter oss etter Guds anordninger, at vi bedømmer alle ting i lyset av Guds bud, at vi holder oss til den rette rangordning og gir prioriteten til de evige verdier.

*

Høytelskede i Herren. Kirken setter navnet Jesus som program over hvert år, dette navn som det alene er frelse i. Bare når menneskene helt og fullt går inn for dette program, kan de skape ro og orden i vår splittede verden, ro og orden også i sin egen sjel.

I Jesu navn, med Kristus vår Frelser, vil vi da gå inn i året 1955 idet vi er oss fullt ut bevisst hva det innebærer: nemlig at vi lever for å virkeliggjøre dette herlige program og slik gjør en innsats for verdens fred og for freden i den lille verden som vi selv er. Da vil vi få et godt nytt år, og det ønsker jeg dere alle.

Hva er altså religion? En enkel definisjon kan gis slik: Religion er vår erkjennelse av vårt forhold til Gud. Erkjennelse vil her selvsagt si mere enn noe rent intellektuelt, — det betyr anerkjennelse i den videste forstand, uttrykt med alle de midler som står til vår rådighet, det som med tradisjonelle ord kalles tro og tilbedelse.

Hvorfor er en slik religion nødvendig? Fordi alt søker mot det som har verdi for det, det som er godt. Den fulle sannheten om vårt forhold til Gud er det eneste som kan tilfredsstillende vår tanke og derfor bør vi på en eller annen måte gi uttrykk for at Gud er det høyeste gode. Kjærligheten til dette gode er det eneste som kan tilfredsstillende vår vilje og derfor kan det ikke være noe høyere formål for viljen enn det å bli mere og mere forenet med Gud.

Disse erkjennelser vil nok de fleste si seg enige i. Men mange vil allikevel betrakte dem som virkelighetsfjerne. Og det har de faktisk rett i. Det er noe som fjerner denne religion fra den daglige virkelighetens verden. Det er av den største betydning å erkjenne denne situasjon og å forsøke å finne ut hva det er som på denne måte fjerner oss fra den idealtilstand hvor vi kan erkjenne Gud og nå hans godhet med alle våre evner.

Denne realitet heter synden. Såframt vi ikke anerkjenner syndens eksistens vil vi aldri bli i stand til å forstå det liv vi lever og dets avstand fra alt det som kan tilfredsstillende oss.

Vi formulerte det slik i forrige sending at naturens lovmessighet, harmoni, er brutt i menneskets verden fordi mennesket har misbrukt sin frihet til å søke tilfredsstillende utenfor Gud, — til å søke den der hvor den ikke finnes.

Arvesynden er for mange et vanskelig dogme, men vi gjør det sikkert vanskeligere enn det er. Våre forfedre har syndet, har gjort det som er ondt, hvilket betyr at de har gitt avkall på sitt privilegerte samfunn med Gud. Hvordan skulle de da kunne gi et slikt samfunn til sine barn? Ingen kan gi noe han ikke har. Og barna, det vil si vi, har jo dessuten selv, med vår egen frie vilje bekreftet dette opprøret mot Gud, ved å handle imot det vi vet er Guds vilje i personlig synd. Det som må skje før vi kan begynne et sant religiøst liv er at synden med dens følge, atskillelsen fra Gud, må elimineres. Det er denne operasjon som kalles frelse.

Vi har, som vi alt har sett, en meget begrenset forståelse av den fulle betydning av vår synd, og selv om vi er kristne så har vi ofte på samme måte en begrenset forestilling om frelsen, om hva som trenges for at synden skal kunne bortskaffes og vi igjen bli Guds barn. Forståelse av synden kalles ofte anger, og forståelse av vår frelse er det samme som tro. Det viser seg i praksis at jo større anger, dess større tro.

Alle kristne vet at denne vår frelse ble mulig gjort ved Kristi, Guds egen Sønns lidelse og død på Golgata, og at vi kan få del i denne frelse, at den kan bli virkelighet for deg og meg — såframt vi virkelig vil den, oppgir vår egen tilfredshet og selvtilstrekkelighet og tror og lar oss døpe slik Kristus befalte det.

Det som gjør alt så forvirret er at vi oppfatter denne frelse som selve religionen, som det religiøse

liv Kristus kaller til. Den er jo bare innledningen til religionen, til vår del i Guds godhet. Vår frelse gjør vårt liv med Gud mulig. Nå først begynner livet, begynner det arbeid, alle de handlinger som fører alle våre evner og tanker og all vår vilje til liv i Gud. Kristus har villet det slik at vi ikke skal føres passivt, som ufrie ting tilbake til Gud, men at vi, med ham som vegen, selv i hvert øyeblikk av vårt liv på jorden skal gå framover mot et stadig mere intimt og fullt samfunn med Gud.

Det er denne prosess som kalles vår helligjøring. Det er dette liv som er den sanne religion. Det er en kamp fordi så mange av syndens følger fremdeles finnes i vår natur, også etter at selve synden er tatt bort. Disse følger gir seg uttrykk i de opprørske tilbøyeligheter vi alle kjenner av så sørgelig erfaring, som forsøker å tvinge oss tilbake til den syndens tilstand hvor de finner sin årsak. Men denne kamp er på ingen måte håpløs, fordi vi ved vår frelse har mottatt i oss andre følger, følgene av vårt samfunn med Kristus, av vår bønn og av sakramentene, — følger som gir seg uttrykk i nye tilskyndelser i vår tanke og vår vilje og vår natur, tilbøyeligheter som fører oss til å utvide vårt samfunn med Gud.

Først når vi forstår denne forskjellen mellom det å bli gjenfødt og det å vokse opp til full modenhet i livet i Gud, kan vi forstå nødvendigheten av en kirke, av å leve i omgivelser formet av Kristus selv, av å la oss nære med den Guddommelige næring han innstiftet i sine sakramenter og ga oss i sitt Ord, av å la oss oppdra av de lærere som ikke gir av sitt eget, men gir av det Kristus selv ga dem, da han satte dem til lærere.

Og først når vi forstår at vårt livs oppgave er vår egen og vår nestes helligjøring, vil vi forstå hva kjærlighet er og hvordan vi kan la kjærligheten til Gud og kjærligheten til nesten bli grunnlaget for vårt liv. Såfremt vi bare konsentrerer oppmerksomheten på en gratis frelse hvor vi selv, vår egen godhet meget riktig ikke eksisterer og ingen betydning har, da vil vi ikke kunne forstå Guds kjærlighet til oss. Når vi vet at Gud elsker oss i den utstrekning vi har latt oss fylle med hans Sønns godhet, da ser vi også at vi kan elske Gud fordi vi har del i ham og han er vår godhets grunnlag.

Da kan vi virkelig si med Paulus at Kristus lever i oss og handler i våre handlinger. Da — i denne situasjon — har vårt liv og våre gjerninger betydning og virkelig verdi for oss og for andre. Om vi gjør store ting eller små ting, om vi er gamle og syke eller unge og sterke, det betyr ingenting. Gud har gitt selve vår eksistens en evig verdi, vår eksistens på grunnlag av de sannheter han har åpenbart for oss. Først nå har vårt liv en full mening: først nå arbeider vi og er produktive, — selv om sykdom skulle gjøre vårt legeme urørlig.

Disse tanker om hva religionen skulle være for oss og om hva som så ofte gjør at den ikke er det, er jo særlig aktuelle nå i juletiden. Det lille barn vi tilber i Betlehem er så meget mere enn vi ofte nøyer oss med å tro at det er. Jesus kom ikke bare for å utslette vår gjeld til Gud og fri oss fra dommen. Han kom for å gi oss en positiv del i sine Guddommelige rikdommer, for å la oss leve ved sitt liv, for å gjøre oss hellige.

Kirkens utpost mot nord

Det apostoliske prefektur Nord-Norge

Å gi en utførlig skildring av vår hellige kirkes daglige liv og fremtidige muligheter nord for polarsirkelen ville være en langt selvfølger oppgave for en trosfelle som lever sitt liv deroppe, enn for en overfladisk iakttager sydfra. Når det likevel her skal gjøres et forsøk er det ut fra en beundring for den troens entusiasme som legges for dagen av prefektrets samlede klerus, såvel som av den enkelte av våre trosfeller der nord.

Første gang man stifter bekjentskap med landsdelene Finnmark, Troms og Nordland, og så skal forsøke å sette inntrykkene på papiret i brevene hjem, strekker ens evne aldeles ikke til. En må straks erkjenne at det alltid er gjort bedre før. Gjengse uttrykk som: «For en varmhjertet befolkning! For noen farver i naturen! Ja, og slike avstander!» blir faktisk det eneste fantasien kan varte opp med. Les Petter Dass, Hamsun, Bojer, og likevel, ta imot dette råd: reis heller selv og lær å kjenne denne befolkningen, se farvene og mål avstandene. Tvilens lys skinner i folks øyne når man forteller dem at Kirkenes f. eks. ligger på samme lengdegrad som Leningrad og Konstantinopel. Og Konstantinopel ligger såvidt jeg kan erindre innerst inne i Middelhavet. Kirkenes danner således den østligste grense for St. Mikael's menighet i Hammerfest, hvor sognepresten pater Spitz i mangel av både kirke og prestebolig bor hos de gode Elisabethsøstre. Messeofferet frembæres og den fullstendige sannhet forkynnes i søstrenes nye og ualmannelige stilrene kapell. At kjemperen i Guds engleskare ble valgt til vernehelgen for Hammerfest menighet, er nok mer enn en tilfældighet. Uforferdet mannsmod og styrke er en nødvendighet om betjeningen av dette veldige sogn skal gjøres overkommelig.

Av samtalene med pater Spitz fremgikk det at arbeidet i St. Mikael's menighet samlet seg om to hovedoppgaver: bygging av kirke og prestegård og, parallelt, den oppvoksende ungdoms religiøse oppdragelse og undervisning. Uten kirkebygning er det ugjærlig å nå ut til en befolkning som uforskyldt er uvitende om vår hellige kirkes rike og nyanserte liv, et liv som nettopp her ville gi lys og varme i en ellers hard og kravfull tilværelse. Med nesten genistrekens enkelhet prøver pater Spitz, med sin overhyrdes bifall, å løse det nesten uløselige finansielle problem som byggingen av en kirke reiser. I en rekke katolske tidsskrifter og ukeblad i sitt hjemland Tyskland rykket han inn et opprop til sine trosfeller om hjelp. «Det var tyskerne som brente vår by og vår kirke, ingenting er mere naturlig enn at dere skal være med å reise vår kirke opp av asken.» Samme opprop ble distribuert i store mengder som flyveblad i nær sagt alle rgenbuens farver over store deler av det katolske Tyskland. Etter det monsignore Wember fortalte har denne appell til tyskernes katolske samvittighet antatt karakteren av suksess. Skal vi så ikke samle oss om det nyårsønske for våre trosfeller i verdens nordligste katolske menighet at suksessen realiseres i et nyreist Gudshus til den hellige Mikael's ære?

Over Kringkastingens nyhetssending og i en del dagsaviser fant man i høst en melding om at St. Olavsforbun-

Reiseinntrykk av Rolf Sand

Monsignore Johs. Wember -
overhyrde siden 1939.

det for prefektret Nord-Norge hadde holdt generalforsamling i Hammerfest. Av sakslisten fremgikk bl. a. ønsket om opprettelsen av et katolsk internat for barn i samme by. Enhver som er vokset opp i et etter våre forhold relativt tett katolsk miljø vil sikkert understreke hva en slik samleinstitusjon har hatt å bety for trosbevisstheten. De fleste av Nord-Norges katolske barn må derimot nøye seg med en tre-fire ukers undervisning umiddelbart før mottagelsen av den første hl. kommunion. Og etterpå, ja hva så? Tilbake til hjemstedet, hvor som oftest mangelen på den støtte fellesskapet med trosfeller gir, gradvis kan utslette de nettopp erhvervede katolske impulser. Hyppigheten av prestens besøk betinges av vær og vind og uendelige avstander. Sett pekefingeren på kartet og følg Hurtigrutens led, stans så ved navn som Honningsvåg, Kjøllefjord, Mehamn, forbi Sletnes fyr hvor strøm og dønninger tørner sammen og roter opp sjøen, og så inn til Gamvik, derfra til Berlevåg og kysten videre med Austhavet rett på!

Det er ikke godt å spå når det planlagte internat kan realiseres, men når det engang kommer vil det bli til velsignelse for kirken i hele landet, uansett den kirkelige tredeling under byene Tromsø, Trondheim, Oslo.

Alle som hadde gleden av å høre monsignore Snoeys varmhjertede prekener i St. Olavs kirke i den altfor korte tiden han fikk virke som sogneprest der, minnes sikkert også hans begeistring når han i løpet av prekenen belyste sitt tema med en eller annen episode fra sine tretten år i Nord-Norges hovedstad Tromsø. Dengang var det ikke så rart at mange stusset over denne entusiasme. Selv nordmenn var jo ikke langt fra å tro at det gikk isbjørner i gatene deroppe!

Det ble meg forunt å treffe mgr. Snoeys' åndelige arvtager og prefektret Nord-Norges annen overhyrde, Hans Høyærverdighet monsignore Johannes Wember midt i hjertet av sitt kirkedistrikt, helt oppslukt av sine oppgaver og ett med sitt miljø. Øyeblikkelig forsto jeg alvoret i mgr. Snoeys' litt muntert uttrykte lengsel tilbake hit. For Tromsø by har etter mitt skjønn både streben etter og grobunn for et rikt kulturelt liv. Og disse forutsetninger, som jo alltid er gunstig for Kirken, ville det passe dårlig for den forkynner- og kampglade overhyrde å la ligge upåaktet. Og i popularitet står såvisst tromsøborger fra 1936 mgr. Wember ikke noe tilbake for sine forgjengere. Vi sakser litt fra bladet «Tromsø» (21.1.54): «Den norske statsborger, Westfaleren Johannes Wember er et markant trekk i bybilledet, der han går omkring tett og lubben, på hatt med de mange han alltid møter i et lyst smilglimt.» Og videre: «... forhåpentlig får vi gleden av å ha ham mange år iblant oss.»

Prefektens residenskirke og Tromsø katolske menighets sognekirke er viet til Vår Frue. Eksteriørmessig sett vil jeg ikke nettopp betegne den som vakker. Derimot vil interiøret etter den restaurasjon som nettopp pågikk, komme til å danne en verdig ramme om Det allerhelligste. Over venstre sidealter er plasert et stort bilde av «Vår Frue av Tromsø», nedenfor månesigden under Gudsmoderens føtter et umiskjennelig Tromsølandskap. Ved en anledning har en litt for ivrig motstander av vår Kirke forlangt både billedets tittel og landskapet fjernet. Prefekten forteller dette med samme lune og menneskelighet som når han snakker om de mer positive episoder. Men da vi snakket om skolen, sprang begeistringen frem. Den er tromsøkattolikkenes hjertebarn. Kanskje nettopp fordi det ikke har vært til å unngå at det kom til å stå en del strid om den. Og det vi vinner i edel kamp, blir oss alltid dobbelt kjær. Enkelte røster, som forlengst har endret standpunkt, ville trekke skolens kvalitet i tvil. Den som kjemper for noe godt behøver ikke alltid å stå alene. Dette fikk prefekten og hans prester et meget oppløftende bevis for. Foreldrene til de ikke-katolske elevene (som for øvrig er i absolutt majoritet) rykket iøjalt skolen til unnsetning, positivt støttet av lektorer ved Den høyere skole. Disses holdning i avis- og annen polemikk bidro, ikke bare til å stoppe angrepene, men også til at resultatet ble økt anseelse for skolen. For tiden besøkes den av ca. 70 elever, hvorav bare 25 er katolske barn. (Kunne det ikke være en tanke at en eller annen tok initiativet til å la katolske skolebarn over hele landet tre i en brevlig kontakt med hverandre? Pennevenner kalles det visst. En slik vennsksapsform og utdypning av trosfellesskapet på et så tidlig stadium, ville utvilsomt sette merker etter seg. Ja, man kunne gå enda lengre for å styrke forbindelsen trosfeller imellom: med foreldrenes, barnas og sogneprestenes samtykke drive en utveksling de katolske skoler innbyrdes. Slikt praktiseres jo i meget stor utstrekning mellom landene og kontinentene, desto enklere ville det være å gjennomføre innen vårt lands grenser.)

Kirkedistriktets aksjonsorgan er for Tromsø såvel som for Trondheim og Oslo et St. Olavs forbund, med hovedstyre i det naturlige sentrum, prefektens bosted. Iver og tiltakslyst var det visst ingen mangel på. Sterkt oppmuntret av overhyrden og prestene tar legfolket initiativ på nær sagt alle felter av kirkens interesseområde. Noen kunstig oppsatt grense var ikke å spore. Alle idéer og forslag blir betraktet som det det er: begeistring for og kjærlighet til vår hellige Kirke og dens misjon blant menneskene, selv om et eller annet iblant måtte bli forkastet. Fremfor alt intet personlig prestisjehensyn. Opplysningsarbeidet i trosspørsmål er meget hensiktsmessig organisert. Det utarbeides foredragsserier som mangfoldiggjøres og distribueres til de forskjellige menigheter og lag innen prefekturet. De problemer disse foredrag reiser blir på hvert sted diskutert og om mulig løst, hvoretter hele debatten med pro og kontra oppsummeres og sendes foredragenes forfatter, som får til disposisjon et rikholdig materiale. Ut fra dette kan han så finne ut hvor skoen eventuelt trykker. Metoden har vist seg effektiv og interessen upåklagelig.

Et spørsmål krever svar: Hva er årsaken til denne nesten intense aktivitet, foruten den ovenfor anførte inspirerende ledelse? Det har kirkens troende jo andre steder også. Hvis man kan sette lit til inntrykkene etter et altfor kortvarig besøk, vil følgende to årsaker bli de

mest markante. Det vi i forståelse med mørketid er for intet å regne, mot den solløse og lysfattige årstid befolkningen nord i Norge årvisst gjennomlever. Det av naturen og årstiden betingede mørke blir nøytralisert av det indre lys som troen og livet i kirken gir hver enkelt. Solen viser seg ikke på himmelen hele vinterhalvåret, derfor skal det sterke krefter til for å holde den snikende depresjonen stangen.

Disse almenmenneskelige problemer for befolkningen nord for polarsirkelen er bekymringsfulle nok. Et annet svar på spørsmålet, er av spesiell katolsk karakter, og som sådan alvorligere: Følelsen av isolasjon. Et forslitt ordtak sier: jo fjernere fra Roma, desto bedre katolikker. Det kan ha en snev av realitet i seg, dersom forklaringen lyder: på tross av, og ikke på grunn av den uopprettelige avstand fra Kirkens hjerte. Den direkte kontakt mellom trosfeller innen landets grenser ville rette på meget av ensomhetsfølelsen. Særlig i vinterhalvåret må nord- og sørgående forbindelse bli livlig. Det er jo også på denne tiden virksomheten er mest intens. For at de refleksjoner som her er anført ikke skal bli for ufullstendig, skulle vel et konkret forslag være på sin plass: Olsok, Stiklestad! Det er tiden og stedet for regelmessig samling av trosfeller, fra hele landet. Men uten forutgående permanente forbindelser fra Hammerfest til Kristiansand S. vil denne sentrale årlige katolske begivenhet ikke kunne få den oppslutning den har krav på.

For godt og vel to år siden dukket det en vakker dag opp to fremmede ordenssøstre i Trondheim. De bar en drakt som slett ikke virket fremmed, men tvert imot kjent og kjær i en Oslokatolikk bevissthet. Søstrene var engelske Dominikanerinner og fast bestemt på å åpne en virksomhet et eller annet sted innen prefekturet Nord-Norge: Hvor og når? Ja, det lå i Forsynets hånd, og det var ikke til å undres over at de lyste av optimisme. Så reiste de da nordover med mange gode ønsker i kjølvannet. At jeg skulle treffe dem igjen og i full virksomhet drømte jeg ikke om.

Bodø er en by ingen vil kjenne igjen som ikke har vært der siden før den ble så godt som utslettet under krigen. Bare noen ganske få hus i utkanten ble spart. Til min store overraskelse fikk jeg vite at her var en ganske nylig opprettet katolsk menighet.

Og ikke nok med det. Her var en flunkende ny kirke. Sognepresten pater Rusche inviterte på frokost etter morgenmessen. Og hvem andre var det som vartet opp enn nettopp de engelske dominikanerinner som for to år siden bega seg fortrøstningsfullt ut i det ukjente. I det eldste av de få hus som ble spart for utslettelse har de åpnet et hjem for studerende kvinnelig ungdom. En slags søsterinstitusjon til St. a Katharinahjemmet i Oslo. Søstrene tilhører en selvstendig engelsk kongregasjon med moderhus i Stone, men står tilsluttet Dominikanerordenen. Måtte fremtiden fortone seg lys for dem og deres strev kronet med hell! Siden Bodø hørte til kirkebyggeren den hellige Eysteins bispedømme, er den nye kirken viet hans minne. St. Eysteins lille trekirke er en perle i sitt slags. Interiøret er gjennomført og smakfullt og i pakt med de beste tradisjoner i katolsk kirkebyggekunst her i landet. — Pater Rusche svarer beredvillig på alle spørsmål. Han forteller bl. a. at den berømte Alta gård med Den hellige Josefs-kapell og menighet nå betjenes fro Bodø. Det var mest hensiktsmessig siden byen ble et livlig trafikk-knutepunkt, og at i særlig grad flytrafikken gjorde det nødvendig å flytte stasjonen til et mer sentralt beliggende sted. Den økende mengden av turister,

Liturgi og Musikk

Religiøs og profan musikk

Bortsett fra den gregorianske sang, som i anlegg og utforming er eksklusivt kirkelig, hva er egentlig *religiøs musikk*? Er det all den musikk som opptrer i forbindelse med religiøse tekster? Hvis det var tilfelle, måtte vi kalle en rekke sentimentale og operamessige komposisjoner fra de siste hundre år for religiøs musikk. Er det ikke heller den musikk som har en åndelige karakter og som derfor taler til det åndelige i oss? Men da ville det være atskillige symfonier og kammermusikkverk og til og med enkelte operaer som måtte betegnes som religiøs musikk.

La oss ta et par eksempler for å prøve å finne ut forskjellen i tonespråk på kirkelig og profan musikk.

Glansperioden for den polyfone kirkemusikk var de fire århundrer mellom *Adam de la Halle* (13de årh.) og *Bach* (17de årh.); så i denne perioden burde vi kunne finne gode eksempler.

I det 13. århundre begynte den flerstemmige sangen sin rike utvikling etter å ha kommet over de første famlende forsøk. I det 14. utfoldet den seg allerede overbevisende f. eks. i Frankrike med den betydelige komponist *Guillaume de Machault*, og i de følgende tre århundrer skulle den komme til å lyse med uforlignelig glans i mange land.

Hvis vi nå sammenligner et kirkelig og et verdslig verk, nettopp fra *Guillaume de Machaults* produksjon, f. eks. en Messe og en Ballade, så er det lett å se at det verdslige stykke er utstyrt med flere utsmykninger og har en litt friere rytme enn det kirkelige. Det er tydelig at de to har hvert sitt formål.

hvorav en stor del er utenlandske trosfeller, får jo større muligheter til å oppfylle sin søndagsplikt når de er på gjennomreise. Tilfellet Bodø, hvor menighet er opprettet, ny kirke bygget (hvilket ikke er dagligdags begivenhet i Den katolske kirke i Norge) og en liten kommunitet Dominikanerinner har slått seg ned, uten at det er alminnelig kjent blant oss, skulle tyde på at det tidligere anførte behov for en sterkere forbindelse nord-syd, ikke er så ganske litet.

Ved siste folketelling her i landet seiret Tromsø knepent med 20—30 flere innbyggere enn Harstad, i kampen for å være Nord-Norges største by. Følgelig må det ha skjedd noe med Harstad som har forårsaket en slik ekspansjon. Denne har nok de som bygget St. Sunnivas kirke her i 1893 umulig kunnet tenkt seg. Heller ikke har de vel hatt noen særlig tiltro til Kirkens muligheter i denne byen. På samme eiendom som kirken, ligger prestegården hvor pater Stockmann tar imot som beredvilligheten selv i egen person. Pateren ble den første sognepresten i Harstad etter prefektorets opprettelse og har med korte avbrekk vært det hele tiden siden. Dette forklarer hans mange anekdoter fra byen, fra reiser med hurtigruten til avsidesboende sognebarn, og ikke minst hva en ensom katolsk prest kan oppleve i sin egen prestegård. Vi mener at synet på Kirken og dens prester

Allikevel er det vesentlige likhetspunkter mellom dem. Begge har firstemmig sats, i det ene som i det andre benyttes imitasjonsteknikken, og de enkelte stemmer behandles på samme måte.

Vi må derfor slutte at det er det samme tonespråk i de to verker. De er like i det vesentlige og ulike i de detaljer som forskjellen i deres formål forklarer. Men det kunne allikevel hende at en stil som i Frankrike og Nederland virket altfor verdslig, godt kunne aksepteres i Italia. Innflytelsen fra folkevisene spores også i den religiøse musikk.

I sin store Messe «L'homme armé» bruker således *Machault* som innledningstema en kjent folkevises tekst ikke akkurat skulle berettigede den til det.

Den samme likhet i tonespråk finner vi også i de følgende århundrer. Messer, motetter, salmer og kantater på den ene side, ballader, madrigaler og sanger på den annen: Alle følger de den samme utvikling, de er alle gjenstand for de samme strømninger og for den samme innflytelse fra sterke musikalske personligheter. Plasserte vi to melodier ved siden av hverandre og tok bort tekstene, er det forbausende å konstatere hvor indifferente de er, når vi får vite at den første er melodien til «O Jesu, fili David, miserere mei» og den annen melodien til en spøkefull og høyst verdslig tekst! Selvfølgelig, hvis vi tar komposisjonen i sin helhet for oss, blir vi klar over forskjellen, men det faktum at en forveksling er mulig, selv om det bare gjelder enkelte deler, er tilstrekkelig til å bevise at det er den samme sevje som strømmer gjennom tonekunstens forskjellige grener.

En innvending melder seg imidlertid: det som hittil er sagt gjelder vokalmusikken, og den er nødvendigvis begrenset av den menneskelige stemme. Kan ikke dette være grunnen til den forbausende likhet? Ville ikke forskjellen være mer innlysende hvis det gjaldt instrumentalmusikk?

Inntil annen halvdel av det 15. århundre er det ikke godt å avgjøre hva som var instrumentalmusikkens om-

har endret seg betraktelig i de siste år. Men pater Stockmann er ikke så villig som en kanskje kunne vente til å medgi dette. Men med et frodig humør motiverer han sitt syn på tingene med et flertall episoder. Etterpå avlegges hospitalet et besøk. På et spørsmål til noen gamle kjente blant søstrene om de lengter sydover til varmere strøk, både i naturlig og overnaturlig forstand, rister de energisk leende på hodet og bedyrer: aldri verden! Her er det behov for noen med styrke i troen og utrettelig iver for nestens ve og vel. Og det gir en lykke som langt oppveies av store skarer trosfeller og mere storslagent kirkelig liv.

Hovedhensikten med disse linjer har ikke først og fremst vært den å fortelle noe leserne ikke visste fra før av. Derimot blir konklusjonen den samme som innledningen: Begeistring for trosfeller i en landsdel som geografisk ligger så langt borte fra oss at vi ville være langt nedover på kontinentet om vi reiste den motsatte veien. Hvis det er å reise langt vi vil, eller om det er andre og andres forhold vi vil se, så er dette mitt råd: rett ferden nordover. Reis med tog og båt og bil og fly. Besøk av trosfeller fra andre landsdeler står høyt i kurs hos prefekten og hans prester, såvel som hos Elisabeth-søstrene og den enkelte trosfelle. Reise i tankene kan vi også gjøre: Ved vår interesse, våre gode ønsker, men mest ved våre bønner.

Rolf Sand.

råde. Instrumenter bruktes nok i motetter, rondoer og ballader, men det ble ikke gjort noen forskjell på deres stemmer og sangernes, slik at disse stykkene kunne utføres enten av sangstemmene alene eller av instrumentene alene, eller av sang og instrumenter sammen.

På få unntagelser nær ble det ikke angitt i manuskriptene fra middelalderen *hvilke* instrumenter skulle brukes i de forskjellige komposisjoner. Enda det allerede fantes dyktige instrumentmakere, synes det ikke som sansen for instrumentenes klangkombinasjoner var omfattet med noen særlig interesse. Blanding av klangfarver, kontrastvirkninger og likevekt mellom instrumentene, kort sagt «instrumentasjon» som vi kaller det i dag, var ikke en disiplin som opptok musikerne den gang.

Men fra slutten av det 15. årh. frigjør litt etter litt instrumentalmusikken seg fra den vokale stil, og et nytt, veldig område åpnes for musikken. I kirken ytret det seg bl. a. på den måte at fra nå av skulle ikke organisten bare akkompagnere, men også improvisere og utføre forskjellige stykker alene. Dette førte til mange nye former i musikken: preludium, toccata, fantasi, variasjoner, orgelkoral, dialoger mellom forskjellige stemmer, ricercare (som senere i en mer utviklet form ble til fuge). Og nyvinningene gjaldt ikke bare orgelmusikken. Oratorier og kantater ble ledsaget av instrumenter når de oppførtes i kirken, og de ble også innledet med stykker for orkester, de såkalte «Sinfoniae», som skulle forberede tilhørerne på det som fulgte. Og i selve verkene var det instrumentale mellomspill, og instrumenter og stemmer vekslte ofte for å levendegjøre teksten. Komponistene brukte all sin fantasi og evne for å gjøre tilhørerne delaktige i den glede og sorg, anger eller håp som teksten inneholdt. Violaen ble brukt til å uttrykke anger og klage, fløyten til gledens forskjellige nyanser og messinginstrumentene til å forsterke glansen og kraften i de partier som skulle uttrykke Den høyestes lovprisning.

Om vi nå vender oss mot den profane musikk, så finner vi der også de samme former som i den kirkelige. Preludier, fuger, toccataer, fantasier og variasjoner bruktes til verdslige fester akkurat som til kirkelige høytider. Det var, både i vokal- og instrumentalmusikken, en fri sirkulasjon mellom kirken og verden utenfor.

I det store og hele kan vi altså si at i det tidsrom vi har behandlet eksisterte det ikke noe skarpt skille mellom religiøs og profan musikk.

Men fra det 18. årh. av ble det en forandring. Det kan ikke nektes at misbruk hadde sneket seg inn i de kirkelige seremonier, og at innflytelsen fra opera og virtuositet hadde virket uheldig på mer enn en måte — og ikke bare for kirkemusikken. Men ingen tidsalder er vel helt fri for misbruk på områder som i den grad er bundet til menneskelig begavelse og karakter.

Geniets tale er imidlertid ikke tom og likegyldig, og her faller det naturlig å tenke på *Mozart*. Han forandrer ikke sin stil når han skriver kirkemusikk, og sant å si minner den av og til om hans operaer. Allikevel er det med adjektiver som «himmelsk» og «guddommelig» hans musikk med rette blir betegnet av den musikalske verden.

Er det innflytelsen fra jansenismen og protestantismen som har brakt slike komponisters kirkemusikk i miskreditt hos så mange? Meget tyder på det.

Resultatet av utviklingen ble iallfall, som vi vet, et brudd mellom musikken og kirken. De store, skapende strømninger i kunsten gikk fra nå av utenfor kirken,

TAKK!

Noen annen overskrift er det ikke å sette på de ord som her skal skrives når frøken Marie Rasmussen forlater sin stilling ved St. Olavs Ekspedisjon og Forlag — «etter 23 års trofast og oppofrende tjeneste», som det sto i den offisielle meddelelsen i julenummeret. Det ligger et høyt aktet menneskes livsgjerning bak denne 23-årige arbeidsdag, påbegynt i moden alder med livserfaring og menneskekunnskap i forening med all den kontor-

forretningsmessige innsikt hun tok med seg til sin gjerning. Hun var som kallet til den. Blad og forlag hadde inntil da vært anbetrodd geistlige som biarbeid. Det trengtes en som kunne vie institusjonen hele sin tid og tjene den lojalt og offervillig under de kår som forelå. Stille og beskjedent tok frøken Rasmussen denne oppgaven opp, glad for slik å kunne være med å tjene den kirke hun hadde funnet en trygg og lykkelig havn i. Med myreflid og ordenssans lyktes det henne å samle alt det delte til et solid hele, noe man kunne regne med og stole på som fast og trutt nærværende. Hun skapte dette ikke på flatte bevilgninger og rundelige budsjetter, men ved uoppsløttelig å bevilge av seg selv, ut fra sitt noble, tjenende sinn. Folk likte å komme til frøken Rasmussen, synonymet for «Ekspedisjonen» og «Forlaget» — som hun personifiserte med sin lyse tjenesteglede. Og hvor mange spørgende og søkende har vel ikke her hentet de første svar fra Moderkirken? Muntlig og skriftlig — et apostolat i seg selv av så uvurderlig betydning. Også når det gjaldt spørsmål om gudstjenester og foreningsliv i hovedstaden var frøken Rasmussen den som værs'go forlangtes å vite alt!

Men så er altså dagen kommet da denne trofaste tjener og medarbeider selv finner, ansvarsbevisst til det outrerende, at hun nå har gitt hva hun kan gi, og gjerne vil få takke av. Vi føler det som vemodig, det er sikkert.

Men for all denne mønstergyldige innsats for Kirken — for biskop, presteskap, søstre, trosfeller og hvem som helst andre, abonnenter, kunder og venner fra landsende til landsende, ja langt utover landegrensene — er det fra denne plass en dyp og kjær glede å si Marie Rasmussen en inderlig *takk* mens det ennå er tid, forhåpentlig meget god og lykkelig tid!

Samtidig ønsker vi den nye redaksjonssekretær og forretningsfører frk. Kirsten Rydberg velkommen til vårt blad!

*

Det er manges ønske å være med på en avskjedsgave til frøken Rasmussen. Liste er utlagt hos redaktøren januar måned ut.

det gjaldt ikke bare musikk, men også skulptur, maleri og arkitektur. Og i kirken ble liturgien belemret med kunst av annen og tredje klasse. Når store mestere var betatt av skjønnheten og alvoret i de hellige tekster og ville skrive for kirken, hadde de ofte i den grad mistet kontakten med kirkens liturgi at det de skapte, selv om det var høy kunst, ikke lot seg forlike med den. Etterat Bach's verker var blitt gjenoppdaget ble riktignok smaken forbedret og horisontene utvidet. Men det er klart at om det skal bli en virkelig løsning på dette problemet, så nytter det ikke utelukkende å vende seg til de gamle mestere. Samtidens mestere må også være med. Og det kan de ikke uten at de føler seg frie til å skape etter sin egenart og overbevisning, slik som jo også de gamle gjorde. Vi må bare gjøre vårt til at de igjen kan få kontakt med liturgien, slik at de i sine kirkelige verker virkelig skaper musikk for kirken og for gudstjenesten.

Pater Thoralf Norheim, O.P.

BLIKK på TIDEN

■ *Norsk Rikskringkasting* er en offentlig institusjon som ofte og ettertrykkelig har vært i søkelyset i det året som nå er løpt ut. Mest har det stadig vulgære og kjedsommelige opplegget i underholdningsprogrammene vært utsatt for kritikk, men ellers gir programkritikken inntrykk av en stigende irritasjon overfor utsendingenes suffisante skulemeistertone og løftede pekefinger i velment, men ikke sjelden malplisert folkeopplysnings-iver. Og på alle hold — minus det forpliktende regjeringsorgan, selvfølgelig — spores misnøye og uvilje når det gjelder NRK's udemokratiske styresett. Utnevnesreglene for kringkastingrådet rummer atskillig departemental besserwisser, og umyndiggjør i en urimelig grad lyttermassen. (I Danmark har lytterne en ganske annen innflytelse over programmene og retningslinjene, for eksempel.) Og til overmål klynger dette delvis stats-bestaltede kringkastingråd seg til prinsippet om lukkede og hemmelige forhandlingsmøter, — en bøyg som Oslo-pressen forgyves har slått løs på i flere år.

Kringkastingrådets sum av ukontrollerbare fordommer og idiosynkrasier gir seg blant annet utslag i en merkbar intoleranse overfor den katolske kirke, som savner sidestykke i våre naboland. Norge har etter krigen mottatt gjestfritt et stort antall utenlandske flyktninger av katolsk konfesjon, mennesker som er rykket opp med roten, omplantet i fremmede forhold og underlagt lett forklarlige tilpasningsvansker. Det har ikke vært mulig å oppnå at disse ofte spredt boende og ensomme mennesker kunne få høre en eneste gang i året sin barndoms og sitt hjemlands katolske messe over riksnettet. Rent bortsett fra at norske katolikker blir holdt utenfor de religiøse gudstjenesteprogrammene under det dummeste av alle de tenkelige påskudd: Statistikkens. En kringkastingsledelse som ikke ser andre motiver enn tallene for å avvise den eldste gudstjenestlige liturgi i Vesterlandene, en liturgi som lenger enn den lutherske messe har vært det norske folks normale gudstjeneste, er selvsomt ufølsom for sine kulturelle forpliktelser. Det ville ikke være for tidlig om det ble forstått på Marienlyst.

■ I forbindelse med en anmeldelse av Ørnulf Ranheim-sæter's oppsiktsvekkende essaysamling «Om tro og vantro» (Dreyer 1954) kommer magister Else Høst i en interessant og givende kronikk («Morgenbladet» 10/12) inn på enkelte slående trekk ved litteraturkritikken her hjemme. Meget av den litteratur som setter merke i tiden er en livssyn-litteratur, noen ganger med meget tydelige filosofiske eller religiøse implikasjoner. Kanskje er det vår mangel på egen filosofisk tradisjon og skoloring som gjør at våre hjemlige kritikere ofte viser en påfallende indifferens overfor idé-innholdet i et kunstverk som utgår fra en bestemt og karakteristisk livsbetraktning. Magister Høst stiller det vesentlige spørsmålet om ikke denne ufølsomheten hindrer oss i å bli oppmerksomme på både farer og verdier:

«Ville vi ikke i dag vært takknemlige om den foregående generasjons kritikere hadde vært noe mer nærgående overfor de idéer og idealer en Hamsun gjorde seg til talsmann for, istedetfor å nøye seg med å begeistres over hans stil og uforlignelige fortellerkunst? Og mon ikke Sigrund Undsets åndelige misjon i vårt folk er blitt i vesentlig grad beskåret ved at man har innskrenket seg til å se rent litterært på hennes diktning, uten å ta inn over seg det livssyn som er forutsetningen for dens rikeste blomstring? For det er jo en nokså paradoksal situasjon at Sigrund Undset skal være en av våre folkekjæreste forfatterinner, samtidig med at hennes religiøse

syn er storparten av hennes landsmenn totalt fremmed, for ikke å si dypt og inderlig imot.»

Montro om ikke disse ordene setter fingeren på ett av de vesentlige trekk når det gjelder giddesløsheten og den åndelige tørke i norsk kulturdebatt?

■ Luther-filmen fikk en noe sur-søt mottagelse i Oslo-pressen. Dens utvilsomme tekniske kvaliteter (dens ypperlige fotografering, for eksempel) kan ikke dekke over dens summariske psykologi i sorte og hvite sjabloner, helter og skurker i altfor stor og forenkende kontrast. Hva filmen dermed vinner i dramatisk virkning taper den fatalt når det gjelder psykologisk sannsynlighet. En del grove historiske uetterretteligheter unnslipper vel riktignok det store publikum, og svekker neppe filmens propangandiske virkning i et land hvor katolisismen er så ukjent og så fordreiet i den vanlige skoleundervisning at alle påstander er gode. For katolikker måtte denne filmen derimot virke som et ypperlig repetisjonskursus i den protestantiske klisjé-tenkningen om katolisismen. Peter Schindler, vår fornøyeligste apologet i Norden, har «katalogisert» noen av disse klisjéene som også denne filmen opererer så rundelig med, i sin bok «Katholicisme», når han skriver:

«Og saa spiller Fraser en usalig Rolle i religiøs Tænkning. Middelalderen er «mørk» og «barbarisk»; Paven og Præsterne lider af «Magtbegær»; Ceremonier og Liturgi er «tomme Former» og «Udvorteshed»; Kirkeordningen er «Menneskeværk»; Munke er «fede» og «dovne»; Dogmer er «forbenede»; Klosterliv «er da ikke Guds Mening», men «Verdensflugt» og «religiøs Egoisme»; Bibelen er «forbudt for Katholikker»; Maria-dyrkelsen «skygger for Jesus»; Cølibatet er «unaturligt»; Latinen beholdes kun for at «holde Lægfolket nede i Uvidenhed», o.s.v. o.s.v. Og al den Slags tror man fuldt og fast endnu i 1948 (dessverre også i 1954, pastor Schindler!), fordi disse vaasede Paastande er blevet gentaget og gentaget, som god Propagandateknik fordrer det — tilsidst er der ikke et Menneske, som tager saadanne Fraser op til Analyse, man tror dem simpelthen — og man er i god Tro, thi Gentagelsens Ensformighed har sløvet En i den Grad, at man end ikke formaar at sige: Hov, stop, dette kan simpelthen ikke være rigtigt!»

■ «Familien rakner, ungdomsforbrytelsene øker. Uhyggelig stigning i skilsmisser, selvmord, aborter og nevrosor», står det over tre spalter på første side i — «Dagbladet» for 14. desember. Avisens overraskelse virker noe forsinket. Og som vanlig er ikke logikken mellom de forskjellige sidene den beste: to sider lenger ute i selvsamme nummer besværer Philip Houm seg i en kronikk over «de arme tredveårenes bakvaskere», som om ikke hele tredveårenes radikalisme var opplegget og spiren til den samfunns-situasjonen som skildres så drastisk i en nylig rapport fra Ungdomsnemnda. Og som om ikke «Dagbladet» har benyttet alle leiligheter til å undergrave familiens moralske grunnlag, sist ved den larmende propaganda for konkubinats lovfestede legitimitet. Det rinner oss i minnet noen ord som den kloke og klartskuede Sigrund Undset skrev allerede i 1914: «De gamle, blanke ordene, dydernes navne som er blitt halvveis latterlige ord — det er de ord som menneskene trenger å lære — styrken, visdommen, rettferdigheten, sannheten, barmhjertigheten, kyskheden, måteholdet, taperheten — og mange andre blanke ord». Hun visste at kulturens innerste bånd og kjerne, det som holder både samfunnet og den enkelte menneskelige personlighet sammen, er ikke tøylesløs egoisme, men forpliktelsen, ansvaret og offeret.

■ I en artikkel om «Parnassets problemer» i Oslo Indremisjon's organ «Vår Kirke» nylig holder res. kap. Alex Johnson frem enheten mellom de forskjellige retninger og strømninger i katolisismen som noe forbilledlig (for øvrig ikke uten å gjøre ettertrykkelig oppmerksom på at det er noe uventet når katolisismen overhodet kan være forbilledt i noe som helst!). Vi er ikke så helt enige i hans premisser: at en katolsk «ånds-

Henry Werrings Eskelands-bok

Som et supplement til vår omtale av Henri Werrings nylig utkomne bok om Lars Eskeland, bringer vi her noen klipp fra anmeldelser i den «nøytrale» presse. De dekker en del sider ved boken som vi av plassmangel måtte la utgå fra vår egen omtale av den i julenummeret.

Verdens Gang, Oslo (B. S. Tranøy), omtaler bokens stoff som «knall aktuelt». Om forfatterens prestasjon sier anmelderen bl. a.: «Sant å si ble jeg ganske innfanget under lesningen. Nå er det riktignok også en god bok, den er velskrevet, virker pålitelig og tillitvekkende, og gir et meget godt og sympatisk bilde av mannen, læreren og folkeopplysningspioneren Eskeland.»

Bergens Tidende, Bergen (Olav Hoprekstad), slår fast at det er «ei bok med tvo bolkar». Første delen karakteriseres som «god» og «innholdsrik» skolehistorie. Om andre delen sier H. at «W. hev skildra den religiøse hugvendingi med varm samhug og sjelelig sannsyn». Han konkluderer med å fastslå at «det er ei velskrivi bok H. W. hev sendt ut».

Gula Tidend, Bergen (Eirik Hirth), skriver under overskriften «God bok om Lars Eskeland»: «Forfatteren byggjer sin sjeleanalyse på Eskelands skrifter som W. saumfer rolegt og utan propaganda, etter mitt skyn». Forfatteren «hev lagt ned eit stort samlararbeid og kjem vel frå oppgåva si», slutter E. H.

Haugesunds Avis, Haugesund (Nils Økland), slutter seg til denne dommen: «— — ei god bok. Ho er skriv i kjærleik til mannen, og so vidt eg kan sjå i truskap mot sanningi.»

Morgenposten, Oslo (Finn Jor), ser i Werrings bok et forsøk på å analysere Eskelands religiøse — og dermed menneskelige — utvikling, fra å være et levende medlem i den lutherske kirke til å bli den kjente konvertitten: «Boken er nyttig fordi den minner oss om spenningen, og lar oss se saken fra en side som vi ofte glemmer.»

elite) (fantom nr. 1: der er bare én «katolsk elite»: helgenene) biter i seg, som en bitter medisin, «vulgærkatolisismen» (fantom nr. 2) for den hellige enhets skyld. Og når han som eksempel på «vulgærkatolisismen» nevner — Mariavyrdnaden i Lourdes, da sier vi at Nei nu . . . ! Mariakulten står for oss katolikker, av alle «retninger», i umiddelbar sammenheng med Inkarnasjonsmysteriet, det vil si med Evangeliet og den kristne tros innerste kjerne. Og vi vet av erfaring, at om den katolske enhet er så fasttømret som den er, så er det fordi dens vesentlige liv og trosinnhold formidles og eksisterer identisk på alle «plan» og i alle «etasjer» i dette veldige byggverk som heter den katolske verdenskirke. Den mest skarp-skodde intellektuelle fra Pariser-universitetet og den enkleste meksikanske proletar har faktisk og reelt det egentlige ved katolisismen felles, — de er innpodet i det samme objektive sakramentale liv som en gren på vintreet, hvor Gudskjelov ikke enkeltmennesket eller miljøet, men Kristus selv bestemmer «nivået».

Den liberale norske teolog og den ortodokse indremisjonsmannen kan ligne hverandre nokså meget i det ytre: de har ikke desto mindre adskillig færre betingelser for å være ett i den samme kirke enn for eksempel åndsaristokraten François Mauriac og den fattigste analfabet fra slumkvarterene i Neapel. De to sistnevnte ber for eksempel den samme rosenkrans. De to førstnevnte er ofte ikke engang enige om hvorvidt Kristus var Gud eller bare menneske.

Fr. Candidus.

TRIDUUM —

eller 3-dagers feiring — vil finne sted til ære for den hellige pater Aloysius Channel, maristpater, helligkåret 12. mai 1954:

Freitag 14. januar på Hønefoss: Kl. 18.00, høytidelig andakt; preken av sogneprest Alf Høgh.

Lørdag 15. januar på Stabekk: Kl. 18.00, høytidelig andakt; preken av sogneprest Fishedick.

Søndag 16. januar i St. Olavs kirke i Oslo: Kl. 19.00, høytidelig sluttandakt for alle katolikker i Oslo; med preken av Hs. Høyærv. biskopen.

Svensk debatt om katolisismen

Folkuniversitetet i Lund arrangerte høsten 1953 en forelesningsserie med titelen «Vi ser på katolicismen». To katolikker og to lutheranere ble tilkalt som forelesere og gjorde rede for sine synspunkter. De fire foredrag er nå samlet i bokform — og like sikkert som forelesningsserien vakte oppmerksomhet, fortjener boken («Vi ser på katolicismen, 94 s., Glerupska Universitetsbokhandelens Förlag, Lund) stor interesse.

Pater de Paillerets innlegg «Vad är katolicismen» er velgjørende nøkternt og klart og gir en sikker innføring i den katolske teologi og livsform. — *Olof Hartmann* har et utmerket polemisk innlegg om «Rom som alternativ», som dog skjemmes av en viss usaklighet og en noe voldsom form. Det katolske kirkebegrep som omslutter den lidende, stridende og lærende kirke, blir således kommentert på følgende måte: «Rom blir en clearingscentral där andliga förmogenheter växlas — troslydnad, offer, kärleksgärningar omsättes i nåd och hjälp och salighet, man kan rent av sätta in försakelser på döda människors konto, de får tas ut på andra sidan som lättnader och förmåner.» Det er dessverre ikke det eneste sted, hvor det romerske alternativ har fått en fordreiet og forløyet form.

Sven Stolpe presenterer «Tre katolska diktare» (d'Arnoux, Péguy og Claudel) som eksempel på katolsk oppfatning av viljestyrkens, bønnens og lidelsens mysterier. Innlegget er en utmerket studie i moderne katolsk litteratur.

Kyrkoherde Gunnar Rosendal — som har gitt Kirkens gamle liturgi bred plass i menighetslivet — propagerer for «katolske» synspunkter, som dog ikke faller sammen med dem den Katolske Kirke hevder — men som enda mindre faller sammen med den gjengse oppfatning innenfor nordisk protestantisme. Hans innlegg «Rom sett från en katolsk ståndpunkt, som inte är romersk» munner dog ut i en hyllest til den katolske Kirke, «denna tidlösa och rumslösa vision av en enhet». Det fortjener faktisk også oppmerksomhet at den protestantiske kyrkoherde finner grunn til å takke jesuitterordenen. — «Jag tackar jesuiterna för underbar vägledning i själens labyrinter, för övning i meditation och inre bön, för vägvisning till betraktande av Guds Ord, för människokänedom och människokärlek». Kyrkoherde Rosendal har lært store jesuitter å kjenne både i utlandet og i Sverige.

Helge Røstad.

UTLANDET:

VATIKANET

Saligkårsprosessen for Pave Pius IX åpnet.

Rituskongregasjonen besluttet på et møte den 7. desember å åpne saligkårsprosessen for Pave Pius IX. Pave Pius IX kunngjorde den 8. desember 1854 dogmet om Jomfru Marias uplettede unnfangelse. Han ble født i 1792, ble valgt til pave i 1846 og døde i 1878. Hans pontifikat strakte seg altså over 32 år.

Kirkefølgelse som i oldtiden — med verden som taus tilskuer.

Vatikanets offisiøse organ *Osservatore Romano* skrev i begynnelsen av desember til 6-års dagen for utstedelsen av det dekret hvor Det øverste presidium i den rumenske «Folke»-republikk kunngjorde at de katolske menigheter av orientalsk ritus nå har opphørt å eksistere i Romania: «Verden av i dag som taler så meget om fred og rettferdighet, har liten følelse for det religiøse drama som nå i en årrekke har vært utspilt i de land hvor kommunistene har tilrevet seg makten.» Der opplever vi i dag handlinger og tildragelser «som fører oss tilbake til de store følgelser i det tredje århundre av den kristne tidsregning».

Oppreisningen av lovovertredere.

I en tale som Pave Pius XII hadde tenkt å holde til medlemmer av Katolske Juristers Forening i Italia, men som Hans Hellighet måtte forelegge dem skriftlig på grunn av den sykdom som rammet ham før jul, reises spørsmålet om muligheten av å grunnlegge en ny religiøs kongregasjon eller et institutt for å arbeide for gjenopptagelsen av lovovertredere i samfunnet. De myndigheter som har ansvaret for fullbyrdelsen av de straffer lovovertredere er dømt til, må, uttaler Paven, «gi den en form som svarer til hensikten, ikke ved en uelastisk og stiv oppfyllelse av minutiose forskrifter, men ved å avpasse den mest mulig til den straffede

R.I.P.

Vår kjære mor, svigermor og mormor

GUSTAVA CHATELAIN

f. Mackeprang,

døde stille 2. januar.

Janette og Sverre Markussen.

Barnebarn.

ST. SUNNIVA SKOLE

Elevene oppfører:

UNE VISITE A LA CRECHE
BOUQUETIERE ET PATISSIER:

GUTTEN SOM GIKK TIL NORDAVINDEN

Tirsdag 11. januar

Torsdag 13. »

Tirsdag 18. »

Torsdag 20. »

Søndag 23. »

Hver gang kl. 18.

person». Paven sikter til et forslag om at «en religiøs kongregasjon eller et institutt som kan yte fangene større psykologisk hjelp» bør opprettes.

Osservatore Romano som har gjengitt teksten til en tale som åpenbart var ment å skulle innta en viktig plass i den serie av betydningsfulle taler Paven har holdt ved forskjellige anledninger, sier at den tredje og kanskje den mest betydningsfulle del av talen «er reservert for en senere anledning».

Det russiske pavelige kollegiums 25-års jubileum.

Det russiske pavelige kollegium som er bedre kjent under navnet *Russicum* har kunnet feire sitt 25-års jubileum. Det ble opprettet av Pave Pius XI ved Den apostoliske konstitusjon *Quam Curam*. Blant dem som overvar høytideligheten så man sekretæren for Østkirkenes kongregasjon, kardinal *Tisserant*; overhodet for katolikker i Rom av den bysantiske ritus, erkebiskop *Alexander Evreinoff*; den apostoliske visitator for de ukrainske katolikker i Vest-Europa, erkebiskop *Bucho*; overhodet for de polske katolikker som lever i landflyktighet, biskop *Gawlina*; den apostoliske eksark for katolikker av den bysantiske ritus i Hellas, biskop *Calavassy* og generålen for Jesuiterordenen som leder kollegiet, Hs. Høyverværdighet pater *Janssens*. Pater *Gustav Wetter S.J.* som er kollegiets rektor uttalte i sin tale at kollegiets prester, «håpende mot håpet» en dag vil opprette misjoner i Russland, at kollegiet gjenspeiler den ånd som alle sanne apostler er fylt av. I ventetiden arbeider kollegiets prester i russiske menigheter over hele jorden. I løpet av kollegiets 25-årige beståen er 120 prester utdannet for den bysantisk-slavonske ritus. 10 av dem har under utøvelsen av sin misjonsgjerning lidt martyrdøden i ordets sanneste forstand.

Pave Pius XII overrakt «Sociale Summe Pius XII».

En bok *Sociale Summe Pius XII* som foreligger på tysk og som inneholder alle dokumenter, rundskrivelser, budskap og kringkastinger og taler Paven har holdt under audienser og ved andre anledninger, ble nylig overrakt Hans Hellighet.

Det omfangsrike verk som er satt sammen av professorer ved universitetet i Freiburg i Sveits, gir også et konsentrat av Pavens uttalelser vedrørende den katolske sosiale lære.

ARGENTINA

Kristus eller Peron!

Motsetningen mellom Kirke og Stat i Argentina har ytterligere tilspisset seg. Det store flertall av befolkningen må nå velge enten Kristus eller Peron, uttaler man på vel underrettet hold. Av landets 18.5 millioner innbyggere er 17 millioner katolikker.

Perons undertrykkelsestaktikk led et ynkelig nederlag under avslutningshøytideligheten for Maria-året i Buenos Ayres. Den planlagte prosesjon gjennom byen ble forbudt, likeledes feiring av Den hellige messe på Mayo-plassen. Man besluttet derfor å feire messen i katedralen og overføre høytideligheten ved høytalere til plassen utenfor.

For å hindre massedeltagelse i denne gudstjeneste, lot Peron kunngjøre at han innbød alle sportsvenner i Buenos Ayres til sammen med ham å hilse velkommen på samme tidspunkt gudstjenesten skulle holdes i katedralen tilbake den argentinske bokser *Pascual Perez* som hadde vunnet en kamp i Tokio. Men til denne foranstaltning møtte bare om lag 1 000 «begeistrede», mens over 100 000 katolikker var forsamlet på plassen utenfor katedralen under gudstjenesten.

DE FORENTE STATER

Protestantiske kirkesamfunn i bønn for Paven.

Kirkenes Nasjonalråd i De forente stater som omfatter storparten av de protestantiske trossamfunn, avbrøt i begynnelsen av desember et av sine møter som ble holdt i Boston, for å be for «Den katolske kirkes overhode». Møtet vedtok videre å gi uttrykk for de protestantiske trossamfunns inderlige medfølelse med deres romersk-katolske venner i disses bekymring for deres åndelige overhode.

Også i år tilbrakte kardinal Spellman julen i Korea.

Også i år tilbrakte kardinal *Francis Spellman* som er øverste sjef for feltprestene i De forente staters væpnede styrker, julen hos de amerikanske tropper i Korea. I forbindelse med dette besøk skal han også besøke de amerikanske styrker som er stasjonert i Hongkong, Manila, Honolulu og Alaska.

FRANKRIKE

Kardinal Liénart innsatt som overhode for Mission de France.

Biskopen av Lille, kardinal *Liénart* ble den 15. desember høytidelig innsatt i sitt embete som Prælat nullius av Pontigny og Ordinarius for *Mission de France*.

Den pavelige nuntius i Frankrike, mgr. *Marella*, er gitt i oppdrag å overvåke nyordningen av arbeidermisjonen.

Den høytidelige avslutning av Maria-året i Lourdes.

Avslutningen av Maria-året i Lourdes ble som ventet særlig høytidelig. Storm og regn hjemsøkte byen flere dager før avslutningshøytideligheten den 8. desember, men denne dag var været så bra at høytideligheten kunne finne sted under åpen himmel. Erkebiskopen av Montreal, kardinal *Léger*, presiderte som pavelig legat. Også erkebiskopen av Toulouse, kardinal *Saliège*, som i sin høye alder er rammet av delvis lammelse, var også til stede. Blant andre kirkelige notabiliteter så man erkebiskopen av Hankow, mgr. *Jean Deymier* som er fordrevet fra China, den fransk-kanadiske apostoliske vikar av Mackenzie og en rekke av Frankrikes erkebiskoper og biskoper. Over 40 000 troende tok del i høytideligheten.

Kardinal-delegaten selebrerte høymessen og holdt også gudstjenestens preken. Etter messen foreleste biskopen av Tarbes og Lourdes et brev fra Pave *Pius XII*.

Om kvelden fant det sted en stor fakkelprosesjon fra sognekirken i Lourdes til Basilikaen.

Før kardinal *Léger* forlot Lourdes meddelte kardinalen medlemmer av en kavaleriskvadron som var kommet til Lourdes for å gjøre tjeneste som æresvakt at han om fire år ville komme tilbake for å feire 100-års jubileet av åpenbaringene.

I Paris ble kardinalen mottatt av president *Coty* i Elyséepalasset. Mandag den 13. desember ble det holdt en mottagelse for ham i Paris' rådhus.

Abbé Pierre har kunnet innfri sine løfter.

I nærvær av flere franske regjeringsmedlemmer, av representanter fra den franske nasjonalforsamling og byrådet i Paris ble de 250 første leiligheter, som er tilkommet på abbé *Pierre's* initiativ, innviet i midten av desember. Abbé *Pierre* som ennå ikke er helt restituert etter sin sykdom, var også til stede ved innvielsen, men måtte holde sin tale fra en bil. Han uttalte bl. a. at de resterende 250 leiligheter som står på programmet, vil bli ferdige i løpet av januar og februar 1955.

Takket være franskmennenes gavmildhet har han vært i stand til å innfri sine løfter. Han har samlet inn ikke mindre enn 168 millioner francs. Den franske regjering har stilt ham ytterligere 99 millioner francs i utsikt og dermed muliggjort oppførelsen av enda en boligblokk.

I sin tale rettet abbé *Pierre* en inntrengende appell til

alle franske myndigheter om å innskrenke representasjonsutgiftene og la de beløp som spares på den måte gå til avhjelp av bolignøden.

ITALIA

Sin første hellige messe etter innsettelsen vil Milanos nye erkebiskop lese blant arbeiderne i Milanos kalkverk.

Den nye erkebiskop av Milano, mgr. *Montini*, vil etter innsettelsen i sitt embete, som finner sted den 6. januar, lese sin første hellige messe blant arbeiderne i Milanos kalkverk. Kommunistene betrakter disse kalkverk som sin høyborg i Milano.

INDIA

Avslutningen av Maria-året i India.

Erkebiskopen av Bombay, kardinal *Gracias*, som selv er inder, var Pavens legat til Den marianske kongress i Bombay som ble avsluttet på Maria-årets siste dag, den 8. desember. Etter 5 dagers høytideligheter ble Maria-året avsluttet med en prosesjon gjennom Bombays gater, den største som noensinne har funnet sted i byens historie. Prosesjonen tellet ikke mindre enn 150 000 deltagere. I den deltok over 1 200 prester og nonner fra alle deler av India. 70 prelater fra India, Pakistan, Burma og Malaya gikk foran den vogn i kortesjen som på en tilbygget plattform bar Det Allerhelligste.

Da prosesjonen var nådd fram til plassen *Azad Maidan* talte Pave *Pius XII* til Indias katolikker over *Radio Vaticana*. Etter å ha understreket meningen med Maria-året tilskyndet han Indias katolikker «i handling og særlig på grunnlag av kravet til moralske reformer og sosial rettferd å gjøre det klart for alle at enkeltmenneskers og nasjoners andakt til Den hellige jomfru ikke er uttrykk for fromt føleri.»

Kardinal *Gracias* uttalte at Kongressen skulle minne alle om at verden «trengte Gud mer enn gull, evige prinsipper mer enn eksperimentelle bevegelser, rettferd like så meget som nestekjærlighet.» Han uttalte håpet om at kongressen måtte styrke og øke de moralske og åndelige verdier til Indias folk. «Det er vår ufravikelige plikt og vår rett å gi dette bidrag til nasjonens liv... Som medlemmer av Kirken som garanterer enkeltmenneskets frihet og som medlemmer av en nasjon som garanterer tanke- og talfrihet kan vi tillate oss å se realistisk på de vanskeligheter og problemer som Indias katolikker ser seg stillet overfor. Uten å gjøre de vanskeligheter og problemer som ligger foran oss mindre enn de er, kan vi forsikre om at de ikke gjør oss mindre patriotiske. De gjør oss ikke mindre stolte over vår nasjonale arv. De hindrer oss ikke i å yte vårt til nasjonens liv.»

Kardinalen rettet til slutt en særlig takk til Indias vise-president, *Sir Sarvapalli Radhakrishnan*, som under sitt besøk i Europa nylig var i audiens hos Paven og etter hjemkomsten hadde hyldet Hans Hellighet i varme lovord.

DRAMMEN

C. H. PEDERSENS EFTF.

Bakeri - Konditori og Kaffe

Haugesgt. 3. Tlf. 2863
Drammen

$\frac{1}{2}$ Tyri Fabrikker Drammen

TYRILYS leveres i alle størrelser og typer

**NORLØFFS
JERNVAREFORRETNING**

Drammen - Tlf 2085

Gustav Thielemann

Pølse- og hermetikkfabrikk

DRAMMEN

GUSTAV BÖHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

*Alltid først
med det siste...!*

ANDR. Thøekildsen's

Utstyrsvare- og manufaktur, Drammen

INDO-CHINA

Katolske prester i tvangsarbeid.

Mange prester i Vietmin som nå herjes av kommunister, må arbeide 8 timer hver dag som tvangsarbeidere, heter det i en beretning fra en katolsk geistlig i dette hjemsoekte område. Kommunistene har også lagt beslag på det lille stykke ris-land som hører til hver katolsk prestegård. Dette lille stykke land har gitt kommunistene foranledning til å stemple de katolske prester som «storgodseiere». Som sådanne er de avskåret fra å ha forbindelse med befolkningen.

JAPAN

Japaner valgt til prior for trappistkloster.

For første gang er en japaner valgt til prior i trappistklostret på øya Hokkaido. Valget ble foretatt den 30 november, og det viste seg at Dom *Alexis Noda* var valgt til klostrets nye overhode.

Pater Noda er 55 år gammel. Hans bror, mgr. *J. Baptiste Noda*, er apostolisk prefekt for Nigeria.

JUGOSLAVIA

Ytterligere 50 katolske prester fengslet.

I løpet av de siste par måneder er ytterligere 50 kroatisk prester blitt arrestert av de kommunistiske myndigheter. Særlig er det gått utover bispedømmene Zagreb, Zadar og Dubrovnic. De anklages for å ha arbeidet for en «oppdeling

av Jugoslavia», dvs. en utskillelse av Kroatia fra Jugoslavia og for å ha «fremmet Vatikanets statsfiendtlige politikk».

POLEN

Kommunistisk juletrepynt til juletrærne i Vest-Europa.

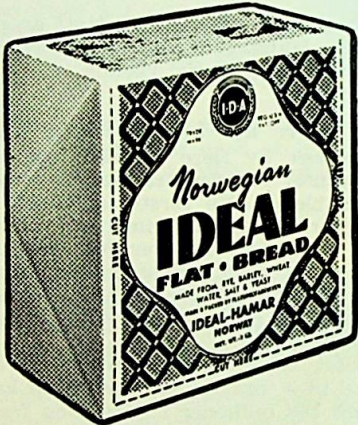
England, Frankrike, Finnland og de skandinaviske land får storparten av sitt behov av juletrepynt dekket ved leveranser fra Polen. Kommunistavisen *Express Poznanski* meddeler at *Felix Djerzynski-fabrikken* for jul klarte å effektivere 43 200 ordre på juletrepynt til England! Store ordre var også inngått fra Frankrike og Finnland.

Fabrikken i Poznan som leverer juletrepynten er oppkalt etter boddelen *Felix Djerzynski* som var det beryktede GPU's første sjef etterat bolsjevikenes lille gruppe hadde revet til seg makten i Russland i oktober 1918! Under hans navn leverer altså Polen i dag juletrepynt til de kristne i Vest-Europa!

TYSKLAND

Pavebrev til biskopene i anledning av at foreldreretten og Rikskonkordatet krenkes.

Like før Pave *Pius XII* vendte tilbake fra Castel Gandolfo til Vatikanet, sendte han en skrivelse til Tysklands biskoper, hvor han tok stilling til den krenkelse av foreldreretten som har funnet sted i visse deler av Tyskland og til diskusjonen om Rikskonkordatet. «Dessverre blir etter hva Vi har brakt i erfaring, de rettigheter som naturlig tilkommer katolske foreldre til å la deres barn få en katolsk oppdragelse krenket

STAVANGER		HAMAR
OLAF L. MÜLLER Sykeartikler - Drogeri - Parfumeri Stavanger		
J. F. MARNBURG Stavanger	STAVANGER LIKKISTEFABRIKK JACOB O. SKRETTING Tlf. 20 433	
Alt for kirkegårder TH. VAALAND , kirkegårdsforretning Korsgt 46 - Stavanger	TH. FORSELL Malermester Stavanger	
STAVANGER PLISSEFORRETNING Kjoler Bluser Undertøy	MOES AKTIETRYKKERI Stavanger	
		KNUTSTAD & HOLEN FISK OG VILT Hamar

KRISTIANSAND

 Knut Lie & Byens Stabbur TELEFON 2234 KRISTIANSAND S. VIA A VIS NORGES BANK	TOR RUUD Aut. Rørleggerforretning Hannevik Terrasse 5 - Kristiansand S.	
Fetevareforretning - Salater - En gros og en detalj	 Konditori og Kafé	C. P. WINTERSBORG Spesialforretning i Amatørfoto og Brilleoptik Sparebankgården - Tlf. 2016

i visse deler av Tyskland», heter det i brevet som ble offentliggjort i Köln den 1. desember. «Men særlig smertelig føler vi den omstendighet, at bestående, høytidelige inngåtte overenskomster, hvis opprinnelige rettsgyldighet anerkjennes og hvor det er gitt garanti for at denne rett tilståes skolene i Tyskland, likevel blir neglisjert på den mest dristige og usømmelige måte.» Og Paven maner det tyske episkopat til ikke å opphøre med å forsvare disse rettigheter med alle til rådighet stående krefter.

I tilknytning til dette kan tilføyes at professor, dr. *Werner Weber* ved universitetet i Göttingen nylig i en prinsipiell redegjørelse om «Rikskonkordatet og den nye nedre-sachsiske skolelovgivning» erklærte at Rikskonkordatet ble til under Weimar-republikken og bare fant sin formelle ratifikasjon under Nazi-styret.

De skolebestemmelser som inneholdes i Rikskonkordatet er ikke påtvunget Den tyske stat av Den katolske kirke. Bestemmelsene ble formulert allerede i 1920 av en selvbevisst, liberal, federativ-demokratisk stat. Det kan derfor ikke herske tvil om konkordatets rettsgyldighet, og det kan neppe være i Den tyske stats interesse ved en falsk fortolk-

ning å skape en rettsusikkerhet som ikke innrømmer katolske foreldre en naturlig menneskerett.

Det er ellers de i ideologisk henseende så forskjellige sosialdemokrater og liberalere i Nedre-Sachsen som står for avskaffelsen av de konfesjonelle skoler. I sin kamp mot kristendommen og dens etiske verdier som naturligvis utlegges som en kamp for «toleranse», er det disse to innbyrdes motstandere har funnet hverandre.

En katolikk borgermester i Lübeck — den første siden omveltningen i det 16. århundre.

For første gang siden omveltningen i det 16. århundre har den gamle hansastad Lübeck fått en katolsk borgermester. *Adolf Ehrtmann* er far til 8 barn. I 1942 ble han sammen med de tre martyrpriester fra Lübeck dømt til mangeårig tvangsarbeide.

På grunn av plassmangel må en del utenlandsstoff stå over.

TRONDHEIM		
<p>ERLING NIELSEN Lege og sykerekvisita O. Trygvasonsgt. 15 - Trondheim</p>	 A. Dahl & Co. TRONDHEIM	<p>A. HOLBÆK ERIKSEN & CO. A/S Trondheim Bøker - Papir</p>
<p>Lykkekaffe - Lykkete I. K. Lykke A/S Trondheim</p>		<p>MURMESTER BERNT IVERSEN Kongensgt. 66 - Tlf. 25522 Trondheim</p>
		<p>INGV. ALSTAD Fisk - Sild Ilevollen 32 - Tlf. 20291 Trondheim</p>
<p>ILA FARVEHANDEL Telefon 25480 Alt i malerverer</p>		<p>K. LUND A/S Rørleggerforretning - Rørhandel Trondheim Etablert 1874</p>
<p>ALF EIDEM Malermester Singsakerbk. 17 Tlf. 29123</p>	<p>A/S TRONDHJEMS MARGARINFABRIKK Munkegaten 5 - Trondheim Leverandør til St. Elisabeths Hospital</p>	
<p>M. OSNES A/S Frukt og Grønnsaker Telefon 23580</p>	<p>Norske Meieriers Salgssentral OST — SMØR Trondheim, Oslo, Bergen, Stavanger</p>	
<p>C. SARHEIM & CO. Trondheim Vi leverer alt i papir</p>	<p>BØNDERNES SALGSLAG Munkegt. - Trondheim Leverandør til St. Elisabeths Hospital</p>	

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

NOENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

Melitta

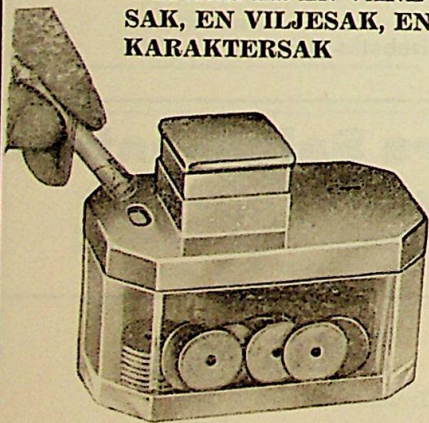
KAFFETRAKTER

gir bedre og drøyere kaffe

Riktig formaling sparer kaffe

Føres i ledende kaffe- og
kjøkkenutstyrforretninger

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

OBS!

Ved

adresseforandringer,

vennligst oppgi

den tidligere

adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCE BUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

GODT NYTT ÅR

til alle våre annonsører!

ØKONOM Centralopvarming

Inneh.: Trygve A. Engh

Tlf. 42 51 33 - Oslo

Varme — Ventilasjon — Damp

Varmtvann — Olje — Stoker

Fyring — Kjelerep. — Ettersyn

Joh. Weydahl A/s

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
engros

HERMAN H. RITTERS

ESKEFABRIKK

Chr. Kroghsgt. 30, Oslo

Tlf. 42 34 66

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell

Brilleoptikk

G. GALLIGANI

PRYD- OG BRUKSKUNST

OSLO

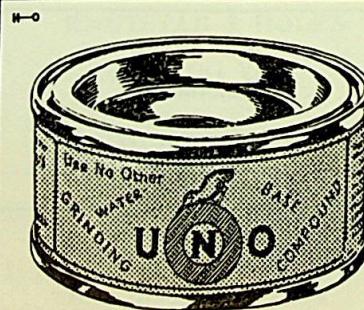
JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo

Telefon 42 99 90

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler